

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului
nr. 953/2022 cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării
Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr.953/2022 cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă este elaborat de către Cancelaria de Stat, în colaborare și cu sprijinul UN Women.

Pentru a asigura un proces participativ și bine fundamentat, Cancelaria de Stat a instituit, prin Ordinul nr.146 din 25 octombrie 2024, *Grupul de lucru pentru revizuirea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 953/2022*. Grupul de lucru, format din reprezentanți ai Cancelariei de Stat, Ministerului Afacerilor Externe, Biroului Național de Statistică, reprezentanți din cadrul UN Women, precum și expertul național delegat, a avut sarcina de a analiza setul existent de indicatori, de a identifica lacunele și necesitatea de ajustare, completare sau excludere a acestora, precum și de a formula propuneri în conformitate cu bunele practici internaționale și cu metadatele globale ale indicatorilor ODD. În acest context, s-a realizat o evaluare detaliată a soluțiilor și propunerilor privind indicatorii de monitorizare, inclusiv din perspectiva disponibilității acestora la nivel global, a descrierii lor prin metadate, precum și a particularităților naționale, dar și din punct de vedere a alinierii la standardele și bunele practici ale UE în domeniu.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr.953/2022 cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă a fost elaborat în contextul implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, adoptată la Summitul Organizației Națiunilor Unite din 25 septembrie 2015, monitorizării, evaluării și realizării Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă în Republica Moldova, precum și în temeiul Legii nr. 315/2022 pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”.

Proiectul hotărârii Guvernului nominalizat, elaborat în vederea implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, a fost planificat în:

- Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (Cluster 1, Capitolul 18, acțiunea 79);
- Planul Național de Reglementări pentru anul 2025 (acțiunea 451).

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În septembrie 2015, Republica Moldova, alături de alte 192 state membre ale Organizației Națiunilor Unite (ONU), a aderat la Declarația Summit-ului privind Dezvoltarea Durabilă, angajându-se să pună în aplicare Agenda pentru Dezvoltare Durabilă 2030. Aceasta include 17 obiective globale și 169 de ținte asociate, menite să stimuleze acțiuni la nivel global până în anul 2030, în 5 domenii esențiale pentru umanitate: (i) populația; (ii) planeta; (iii) prosperitatea; (iv) pacea și (v) parteneriatele. Republica Moldova, alături de celelalte țări semnatare, urmează să își mobilizeze eforturile pentru atingerea angajamentelor asumate în toate aceste domenii. Pentru a asigura monitorizarea progresului în implementarea Agendei 2030 la nivel global, au fost stabiliți 248 indicatori de dezvoltare durabilă.

Pentru adaptarea Agendei 2030 la contextul național, Guvernul Republicii Moldova a instituit, prin Hotărârea Guvernului nr. 181/2023, Consiliul pentru Coordonarea Dezvoltării Durabile (CCDD), o atribuție principală a acestuia fiind asigurarea integrării Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă în politicile naționale, intersectoriale și sectoriale de dezvoltare. CCDD are rolul de a coordona și monitoriza procesul de adaptare și implementare, la nivel național a ODD, stabilite în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, în Agenda 2030, precum și în alte documente de politici și acte normative relevante, asigurând desfășurarea unui proces participativ și transparent în realizarea ODD la nivel național.

În perioada 2016–2022, Republica Moldova a realizat un proces amplu și progresiv de adaptare a Agendei 2030 la realitățile naționale, printr-un exercițiu consultativ extins, cu implicarea tuturor actorilor relevanți. Această adaptare a presupus ajustarea țințelor și indicatorilor globali de dezvoltare durabilă la contextul specific al țării, astfel încât implementarea ODD să fie mai concludentă, fezabilă și eficientă, în concordanță cu nevoile reale ale populației, în special ale grupurilor vulnerabile și subreprezentate, reflectând totodată principiul de bază al Agendei 2030 „*nimeni să nu fie lăsat în urmă*”.

Având în vedere evoluția rapidă a metodologiilor internaționale de monitorizare a indicatorilor ODD, elaborate sub egida Grupului de experți privind indicatorii ODD (IAEG-SDGs), țările membre, inclusiv Republica Moldova, au fost implicate într-un proces continuu de actualizare a setului de indicatori naționalizați. În acest sens, în perioada 2018–2019, Biroul Național de Statistică, în colaborare cu Cancelaria de Stat și alte instituții producătoare de date, a realizat un exercițiu de revizuire a indicatorilor ODD, luând în considerare disponibilitatea datelor, conformitatea metodologică și cerințele internaționale. În rezultat, au fost identificate 149 de țințe și 337 de indicatori relevanți pentru Republica Moldova, dintre care aproximativ 60% sunt integral disponibili, iar 40% sunt parțial disponibili sau lipsesc. La revizuirea indicatorilor ODD naționalizați, au fost luate în considerare dezagregările recomandate de Grupul de experți privind indicatorii ODD (eng. *Inter-agency and Expert Group on SDG Indicators /IAEG-SDG*, creat de către Comitetul pentru Statistică al ONU¹).

Ca urmare a acestor eforturi, în 2022 a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 953/2022, prin care s-a instituit cadrul național de monitorizare a implementării Agendei 2030, ce conținea un prim set oficial de indicatori aliniați atât contextului național, cât și celui internațional. Acest cadru a servit drept punct de plecare pentru operaționalizarea monitorizării progresului către atingerea ODD.

Cu toate acestea, pe parcursul implementării prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 953/2022 au fost relevate o serie de limitări și lacune, de ordin normativ, metodologic și instituțional, care impun unele intervenții de reglementare bine fundamentate. Acestea includ:

- **Actualizarea frecventă a metadatelor globale și a metodologiilor internaționale** de calcul al indicatorilor ODD, ceea ce impune o revizuire continuă a indicatorilor naționalizați pentru a asigura coerența și comparabilitatea cu indicatorii globali;
- **Lipsa completă sau parțială a datelor statistice pentru un număr semnificativ de indicatori** (din cei 337 indicatori incluși inițial, 74 nu sunt disponibili, iar 48 sunt doar parțial disponibili), în special din cauza lipsei dezagregărilor necesare;
- **Nealinierea sistemului de monitorizare la standardele și bunele practici ale Uniunii Europene**, îngreunează armonizarea cu sistemele statistice europene și limitează capacitatea de integrare în spațiul politic și instituțional al UE;
- **Necesitatea actualizării responsabilităților instituționale**, în conformitate cu reorganizările administrative, pentru a asigura atribuirea clară a sarcinilor privind colectarea, procesarea și raportarea datelor ODD.

Pe lângă aceste aspecte, procesul de monitorizare a progresului a evidențiat un grad redus de integrare a țințelor ODD în politicile publice, precum și lipsa unor mecanisme clare de coordonare, raportare și diseminare a datelor, în special la nivel sub-național. Această situație limitează capacitatea de evaluare

¹ <https://unstats.un.org/sdgs/metadata/>

a impactului politicilor asupra categoriilor vulnerabile și contravine principiului central al Agendei 2030 – „Nimeni să nu fie lăsat în urmă”.

În baza Legii nr. 315/2022 pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, care transpune o parte din țintele ODD în priorități naționale, devine imperativă actualizarea cadrului normativ de monitorizare, în scopul asigurării alinierii funcționale între angajamentele internaționale și strategiile naționale.

Astfel, modificarea Hotărârii Guvernului nr. 953/2022 vizează:

- **Reevaluarea și optimizarea setului de indicatori naționalizați**, prin excluderea celor deveniți irelevanți (numărul total fiind redus de la 337 la 313, dintre care 126 integrează deja dimensiunea de gen);
- **Alinierea indicatorilor** la metadatele globale revizuite și la standardele Uniunii Europene;
- **Actualizarea valorilor de referință și a țăintelor ODD naționalizate**, în conformitate cu noile metodologii și evidențe statistice disponibile;
- **Actualizarea responsabilităților instituționale și a listei furnizorilor de date**, în funcție de modificările în structura administrativă.

Totodată, se introduce *Anexa nr. 2: Planul de acțiuni privind asigurarea disponibilității indicatorilor ODD*, care conține un set de acțiuni concrete pentru dezvoltarea și consolidarea capacităților de producere, colectare și raportare a datelor statistice. Planul include 52 de indicatori care vizează 15 ODD, cu indicarea termenelor de realizare și a instituțiilor responsabile de implementare.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de hotărâre reglementează cadrul național de monitorizare a implementării Agendei 2030, prin definirea obiectivelor, țăintelor și indicatorilor aferenți, stabilirea responsabilităților instituționale, precum și instituirea unui mecanism coerent de coordonare, raportare și diseminare a progreselor.

Un element central al proiectului îl reprezintă atribuirea unor responsabilități clare instituțiilor implicate. Astfel, ministerele și autoritățile administrative centrale au responsabilitatea de a transpune obiectivele Agendei 2030 în documentele de politici publice din sfera proprie de competență, prin integrarea țăintelor și a indicatorilor de monitorizare corespunzători. De asemenea, acestea trebuie să prezinte anual, până la 15 iunie, informații privind realizarea țăintelor, raportate la politicile promovate și la indicatorii de monitorizare, către Cancelaria de Stat.

Totodată, instituțiile responsabile de furnizarea datelor au obligația de a colecta, prelucra și transmite către Biroul Național de Statistică datele actualizate privind indicatorii de monitorizare ai Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, cu respectarea cerințelor de calitate, fiabilitate, coerență și comparabilitate a seriilor de timp.

Proiectul instituie un mecanism coerent de coordonare, planificare, monitorizare și raportare, în cadrul căruia Cancelaria de Stat are rol central în coordonarea interinstituțională. Cancelaria de Stat va elabora și prezenta, o dată la doi ani, până la data de 5 septembrie, Consiliului pentru Coordonarea Dezvoltării Durabile raportul de progres privind implementarea Agendei 2030, rapoartele naționale de evaluare voluntară, asigurând publicarea acestora pe platforma oficială.

Biroul Național de Statistică, în calitate de autoritate responsabilă de coordonarea procesului de producere și diseminare a indicatorilor de monitorizare a ODD, va oferi sprijin metodologic instituțiilor competente, va încheia, dacă este necesar, acorduri de colaborare cu organizații neguvernamentale și alte entități relevante și va asigura actualizarea anuală a datelor statistice pe platforma națională dedicată Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, disponibilă la adresa: <https://statisticamd.github.io/sdg-site-moldova/ro/>.

În același timp, prin *Anexa nr.1: Cadrul național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030*, proiectul stabilește lista țăintelor și a indicatorilor de monitorizare

corespunzători celor 17 obiective de dezvoltare durabilă, în conformitate cu cadrulul global. Indicatorii au fost aliniați la metadatele internaționale actualizate, fiind păstrați doar cei relevanți pentru contextul național, în timp ce indicatorii deveniți irelevanți sau imposibil de aplicat au fost excluși.
Totodată, setul de indicatori a fost consolidat prin extinderea dezagregărilor disponibile (inclusiv pe sexe, grupe de vârstă, regiuni etc.), sporind astfel capacitatea de monitorizare a progreselor în raport cu nevoile tuturor categoriilor de populație, în special ale celor aflate în situații de vulnerabilitate. A fost realizată actualizarea furnizorilor de date, în concordanță cu modificările instituționale, precum și ajustarea valorilor de referință și a ȋntelilor naționale, pentru a reflecta realitățile și prioritățile Republicii Moldova în procesul de implementare a Agendei 2030.
Printre elementele de noutate relevante ale proiectului se evidențiază completarea acestuia cu <i>Anexa nr. 2: Planul de acțiuni privind asigurarea disponibilității indicatorilor de monitorizare a ODD</i> , care stabilește măsuri concrete pentru consolidarea capacităților instituționale și statistice necesare colectării, raportării și utilizării eficiente a datelor relevante. Planul de acțiuni prevede termene specifice pentru elaborarea metodologiilor de calcul pentru indicatorii indisponibili sau parțial disponibili, care vor fi dezvoltate de către autoritățile responsabile în colaborare cu Biroul Național de Statistică.
3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare
Nu este aplicabil.
4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
În rezultatul implementării modificărilor propuse prin proiectul Hotărârii Guvernului privind modificarea Hotărârii nr. 953/2022, se preconizează un impact pozitiv asupra de optimizare și eficientizare a proceselor realizate de autoritățile publice în domeniul respectiv, în special asupra instituțiilor responsabile de colectarea, procesarea, raportarea și utilizarea datelor statistice necesare monitorizării progresului Republicii Moldova în realizarea Agendei 2030. Revizuirea cadrului național de indicatori va spori coerența și eficiența activităților de monitorizare și evaluare a politicilor publice, facilitând o planificare mai riguroasă și o aliniere strategică mai clară la obiectivele de dezvoltare durabilă. Introducerea Planului de acțiuni, prevăzut în Anexa nr. 2, va consolida capacitățile instituționale prin măsuri concrete, precum dezvoltarea competențelor tehnice ale personalului, îmbunătățirea colaborării interinstituționale și optimizarea fluxurilor de date statistice. Actualizarea furnizorilor de date, în conformitate cu reorganizările instituționale, va asigura o distribuție mai clară a responsabilităților, contribuind la creșterea eficienței guvernantei și la utilizarea judicioasă a resurselor publice. Monitorizarea indicatorilor repartizați pe domenii specifice, aflați în responsabilitatea ministerelor și autorităților publice centrale, va permite asumarea explicită a responsabilității instituționale, va crește capacitatea de intervenție punctuală și va îmbunătăți alinierea politicilor sectoriale la prioritățile dezvoltării durabile.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Punerea în aplicare a hotărârii se va realiza în limitele mijloacelor bugetare alocate ministerelor, autorităților administrative centrale și instituțiilor publice vizate. Pentru consolidarea instituționale ale furnizorilor și producătorilor de date, vor fi atrase, după caz, resurse externe.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Nu este aplicabil.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Din perspectivă socială, proiectul va contribui la consolidarea unui cadru informațional coerent și accesibil privind progresul Republicii Moldova în implementarea Agendei 2030, sprijinind promovarea

unei dezvoltări incluzive, echitabile și durabile. Accesul liber și transparent la date statistice de calitate va permite cetățenilor, societății civile și altor actori să fie mai bine informați în privința evoluției indicatorilor esențiali din domenii precum sănătatea, educația, incluziunea socială, ocuparea forței de muncă și reducerea sărăciei. Actualizarea și optimizarea setului de indicatori aferenți ODD va oferi o reflectare mai fidelă a realităților sociale, constituind un fundament solid pentru elaborarea politicilor publice orientate către bunăstarea populației.

Totodată, proiectul va sprijini promovarea echității și egalității de gen prin includerea și monitorizarea indicatorilor relevanți. Accesul la date dezagregate pe sexe va permite evaluarea detaliată a disparităților de gen și identificarea obstacolelor în calea egalității de șanse. Aceste informații vor sta la baza unor politici publice bine orientate și adaptate, menite să reducă inegalitățile și să asigure participarea echitabilă a femeilor și bărbaților în toate sferele vieții economice și sociale, contribuind astfel la atingerea obiectivelor naționale și internaționale în domeniul echității sociale și al egalității de gen.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Potrivit prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, pe site-ul oficial al Cancelariei de Stat a fost plasat anunțul privind inițierea elaborării proiectului de hotărâre a Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr.953/2022 cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă (link: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-modificarea-hotararii-guvernului-nr-9532022-privind-aprobarea-cadrului-national-de-monitorizare-a-implementarii-agendei-de-dezvoltare-durabila-2030/14518>).

Totodată, în scopul bunei desfășurări a procesului de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 953/2022, asigurării calității și conformității, în perioada 26-29 noiembrie 2024 au fost organizate o serie de ateliere de lucru cu autoritățile responsabile de elaborarea politicilor și monitorizarea implementării indicatorilor ODD, precum și cu autoritățile responsabile de furnizarea datelor pentru indicatorii ODD. În cadrul atelierelor, au fost discutate și identificate soluții privind indicatorii de monitorizare a Agendei 2030 indisponibili.

Adițional, în vederea definitivării procesului de consultare a setului de indicatori și a identificării soluțiilor și propunerilor privind indicatorii indisponibili, în perioada 18-19 decembrie 2024 a fost organizată o rundă suplimentară de ateliere de lucru, în cadrul căreia au fost agreate pozițiile finale privind indicatorii indisponibili de monitorizare a Agendei 2030.

Proiectul urmează a fi supus avizării de către toate ministerele și autoritățile administrative centrale și supus consultării publice, conform cerințelor cadrului normativ menționat supra.

7. Concluziile expertizelor

Poiectul urmează a fi supus expertizelor anticorupție și expertizei juridice, conform art.36 și art.37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Aprobarea prezentei hotărâri nu necesită modificarea sau aprobarea altor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea prevederilor prezentei hotărâri va fi realizată de către Cancelaria de Stat, ministere și alte autorități administrative centrale, în conformitate cu atribuțiile și responsabilitățile specifice ale fiecărei instituții. În acest sens, va fi asigurată operaționalizarea cadrului național de monitorizare revizuit, prin actualizarea mecanismelor de colectare, procesare și raportare a datelor

statistice aferente indicatorilor ODD. Totodată, va fi pus în aplicare Planul de acțiuni privind asigurarea disponibilității indicatorilor ODD (Anexa nr. 2), care va orienta activitățile instituțiilor implicate în direcția dezvoltării surselor de date, identificării lacunelor și consolidării capacităților instituționale. De asemenea, va fi realizată actualizarea periodică a bazei metodologice utilizate pentru calcularea indicatorilor, în colaborare cu Biroul Național de Statistică și în conformitate cu metadatele globale.

Secretar general adjunct al Guvernului */semnat electronic/* **Lilia DABIJA**